

Baisakhi essay in punjabi

ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਲੈ ਕੇ ਆਏ ਹਾਂ ਲੇਖ ਵਿਸਾਖੀ (baisakhi essay in punjabi) ਖੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ। ਵਿਸਾਖੀ ਦਾ ਖੰਜਾਬ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਬੜਾ ਭੂਮਿਕਾ ਮਹੱਤਵ ਹੈ, ਆਉ ਅੱਜ ਉਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ।

ਭੂਮਿਕਾ - ਵਿਸਾਖੀ ਦਾ ਮੇਲਾ ਹਰ ਸਾਲ 13 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਬਾਂ- ਬਾਂ 'ਤੇ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਤਿਉਹਾਰ ਗਾਂਠੀ ਦੀ ਫਸਲ ਦੇ ਖੱਰਣ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿੱਚ ਖੰਜਾਬ ਭਰ ਵਿੱਚ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਖੰਜਾਬ ਦੇ ਮੇਲੇ - ਖੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੁੱਤਾਂ, ਤਿਉਹਾਰਾਂ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਉਤਸਵਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮੇਲੇ ਲੱਗਦੇ ਹਨ ਜੋ ਖੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਵਿੱਚ ਬੜੀ ਮਹੱਤਤਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਮੇਲੇ ਖੁਸ਼ੀ ਤੇ ਰੰਗੀਨੀ ਧੰਦਾ ਰਚਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਲੋਕਾਈ ਵਿੱਚ ਇੰਨੇ ਹਰਮਨ ਖਿਆਰੇ ਹਨ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਦਾ ਚਾਅ ਲੋਕ ਗੀਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅੰਕਿਤ ਹੈ-

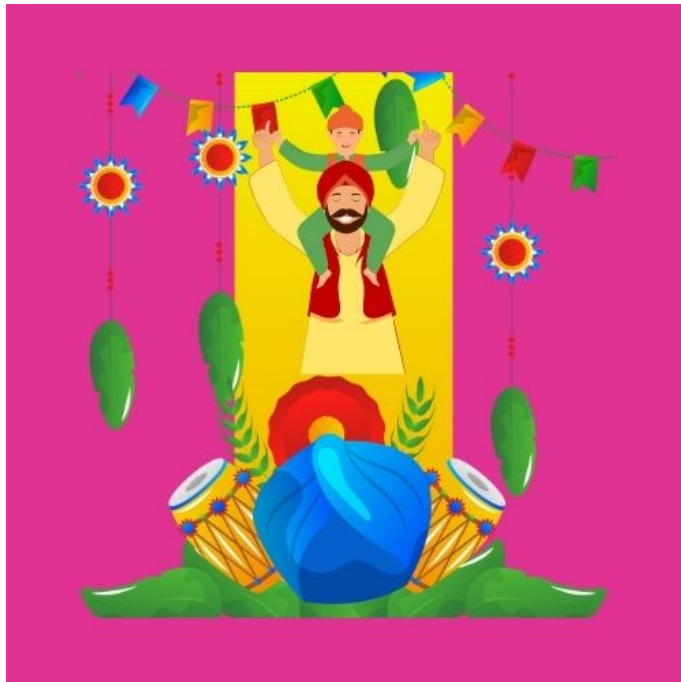
ਮੇਰਾ ਚੱਲੀ ਦਾ ਜੀਅ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ, ਵੇ ਲੈ ਚੱਲ ਮੇਲੇ ਨੂੰ। ਚੱਲ ਚੱਲੀਏ ਜਰਗ ਦੇ ਮੇਲੇ, ਮੁੰਡਾ ਤੇਰਾ ਮੈਂ ਚੱਕ ਲਉਂ।

ਮੇਲਾ ਦੇਖਣ ਜਾਣਾ - ਇਹ ਮੇਲਾ ਸਮੂਹ ਖੰਜਾਬੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਬੜੇ ਚਾਵਾਂ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਸਾਖੀ 'ਤੇ ਮੈਂ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਮਿੱਤਰਾਂ ਨੇ ਵੀ ਮੇਲਾ ਵੇਖਣ ਦਾ ਮਨ ਬਣਾਇਆ। ਅਸੀਂ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਬੱਚੇ, ਬੁੱਢੇ ਅਤੇ ਨੌਜਵਾਨ ਮੇਲਾ ਦੇਖਣ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਦੀਆਂ ਉਂਗਲੀਆਂ ਫੜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਬੜਾ ਉਤਸਾਹ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸਭ ਨੇ ਨਵੇਂ ਕੱਪੜੇ ਪਾਏ ਹੋਏ ਸਨ ਅਤੇ ਚਹਿਚਹਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਮੇਲੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਅਸੀਂ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਰਿਸਾਨ ਰਣਰਾਂ ਦੀ ਵਾਢੀ ਦਾ ਸੁਗਨ ਰਚ ਰਹੇ ਸਨ। ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਰਣਰਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੱਗ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਮੋਨਾ ਖਿਲਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇ।

ਇਤਿਹਾਸਕ ਖਿਡੋਰੜ - ਵਿਸਾਖੀ ਮਾਡੇ ਦੇਸ ਦਾ ਖੁਰਾਣਾ ਤਿਉਹਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਗੜੀ ਦੀ ਫਮਲ ਦੇ ਖੌਰਣ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿੱਚ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਿਉਹਾਰ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਇੱਕ ਇਤਿਹਾਸਕ ਘਟਨਾ ਨਾਲ ਵੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਿਨ 1699 ਈ: ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਅਨੰਦਪੁਰ ਮਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਖਾਲਸਾ ਖੰਥ ਦੀ ਸਾਜਨਾ ਰੀਤੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਦਿਨ ਖੰਜ ਖਿਆਰਿਆਂ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਰਾ ਕੇ ਸਿੰਘ ਬਣਾਇਆ ਸੀ ਤੇ ਆਖ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਰਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇਸ ਦੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਇਕ ਖੁਸ਼ੀ ਘਟਨਾ ਵੀ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜ ਗਈ। 13 ਅਪਰੈਲ 1919 ਈਸਵੀ ਨੂੰ ਵਿਸਾਖੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਜਲਮ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਅਫਸਰ ਜਨਰਲ ਡਾਇਰ ਨੇ ਜਲਿਆਂ ਵਾਲੇ ਬਾਗ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾ ਕੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਨਿਰੋਬੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਗੋਲੀਆਂ ਨਾਲ ਭੁੱਤ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਮੇਲੇ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ - ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਮਿੱਤਰ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ-ਕਰਦੇ ਮੇਲੇ ਖੁੱਜ ਗਏ। ਮੇਲੇ ਵਿੱਚ ਤਰ੍ਹਾਂ-ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਸਜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਸਭ ਖਾਸੇ ਰੋਲਾ-ਰੋਲਾ ਅਤੇ ਰਾਫੀ ਭੀੜ-ਭੜੱਕਾ ਸੀ। ਕੁਝ ਬੱਚੇ ਖਿਡੌਣੇ ਖਰੀਦ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਝੂਟੇ ਲੈ ਰਹੇ ਸਨ। ਯੌਰਤਾਂ ਚੁੜੀਆਂ, ਬਿੰਦੀਆਂ ਆਦਿ ਸਮਾਨ ਖਰੀਦ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਇੱਕ ਮਠਿਆਈ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਤੇ ਜਲੇਬੀਆਂ ਬਣ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਅਸੀਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਗਰਮ-ਗਰਮ ਜਲੇਬੀਆਂ ਖਾਧੀਆਂ।

ਕੁਝ ਹੋਰ ਨਜ਼ਾਰੇ - ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਖੰਘੁੜੇ ਝੂਟਦਿਆਂ ਦੇਖ ਕੇ ਸਾਡਾ ਮਨ ਵੀ ਖੰਘੁੜੇ ਝੂਟਣ ਲਈ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਵੀ ਖੰਘੁੜੇ ਉੱਪਰ ਝੂਟੇ ਲਏ। ਜਾਦੂਗਰ ਆਪਣੇ ਖੋਲ ਦਿਖਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਇੱਕ ਰੁਖੜੇ ਦਾ ਨੋਟ ਮਾੜ ਕੇ ਫਿਰ ਉਸੇ ਨੰਬਰ ਦਾ ਨੋਟ ਦੁਬਾਰਾ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਫਿਰ ਉਸਨੇ ਤਾਸ ਦੇ ਕਈ ਖੋਲ ਦਿਖਾਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਜ਼ਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਯਠੀ ਰਾਮ ਚਾੜ੍ਹਰ ਦੀਆਂ ਵਿਸਾਖੀ ਦੇ ਮੇਲੇ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਦੀਆਂ ਸਤਰਾਂ ਖਾਦ ਆਉਣ ਲੱਗੀਆਂ-

ਬਾਈਂ-ਬਾਈਂ ਖੇਡਾਂ ਤੇ ਖੰਘੂੜੇ ਆਏ ਨੇ, ਜੇਗੀਆਂ, ਮਦਾਰੀਆਂ, ਤਮਾਸੇ ਲਾਏ ਨੇ, ਵੰਝਲੀ, ਆਲਗੋਜਾ, ਰਾਟੇ, ਤੂੰਬਾ, ਵੱਜਦੇ, ਛਿੰਜ, ਵਿਚ ਸੂਰਜ ਧਹਿਲਵਾਨ
 ਗੱਜਦੇ, ਕੱਠਾ ਹੋ ਕੇ ਆਇਆ ਰੋਲਾ ਸਾਰੇ ਜੱਗ ਦਾ, ਭੀੜ ਵਿੱਚ ਮੋਢੇ ਨਾਲ ਮੋਢਾ ਵੱਜਦਾ, ਰੋਗਾਂ ਵਿੱਚ ਮੋਲੇ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮੱਲੀ ਏ, ਚੱਲ ਨੀ ਖੁੰਮੀਏ ਵਿਸਾਖੀ
 ਚੱਲੀਏ।

ਭੰਗੜਾ ਤੇ ਮੈਚ – ਜੱਟ ਬਾਂ-ਬਾਂ 'ਤੇ ਸਰਾਬਾਂ ਧੀ ਰਹੇ ਸਨ ਤੇ ਭੰਗੜਾ ਧਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਢੋਲੀ ਢੋਲਕ ਵਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸਾਮ ਖੈਣੀ ਸੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਮੋਲੇ ਵਿੱਚ
 ਭੀੜ ਹੱਦ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਧ ਗਈ ਸੀ। ਇਕ ਧਾਮੇ ਦੰਗਲ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤੇ ਇੱਕ ਧਾਮੇ ਰਬੱਡੀ ਦਾ ਮੈਚ ਖੇਡਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮੋਲੇ ਦਾ ਖੂਬੰਧ ਖੁਲਿਸ ਰਹ
 ਰਹੀ ਸੀ।

ਲੜਾਈ ਤੇ ਭਗਦੜ - ਸੂਰਜ ਛਿੱਥਣਾ ਸੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਾਨੂੰ ਆਚਾਨਕ ਹੀ ਜ਼ੋਰ-ਜ਼ੋਰ ਦੀ ਬੋਲਣ ਦੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਸੁਣਾਈ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਦੇਖਣ 'ਤੇ ਖਤਾ
 ਲੱਗਾ ਕਿ ਦੋ ਆਦਮੀਆਂ ਦੀ ਆਖਸ ਵਿਚ ਲੜਾਈ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਕ ਆਦਮੀ ਨੇ ਡਾੱਗ ਮਾਰ ਕੇ ਦੂਸਰੇ ਦਾ ਸਿਰ ਖਾੜ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਆਸੀਂ ਜਲਦੀ ਨਾਲ
 ਉਥੋਂ ਨਿਕਲਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ।

ਘਰ ਵਾਪਸੀ - ਆਸੀਂ ਘਰ ਲਈ ਖੋੜੀਆਂ ਗਰਮ ਜਲੇਬੀਆਂ ਲਈਆਂ ਤੇ ਆਖਣੇ ਘਰ ਦਾ ਰਸਤਾ ਫੜ ਲਿਆ। ਸਾਨੂੰ ਘਰ ਖੁੰਚਦਿਆਂ ਹਨੇਰਾ ਹੋ ਗਿਆ
 ਸੀ।

ਸਾਰੰਸ - ਮੇਲਾ ਤਾਂ ਆਸੀਂ ਵੇਖ ਲਿਆ ਘਰ ਮੋਲੇ ਵਿੱਚ ਉਹ ਰੂਹ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਈ ਜਿਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਸਾਡੇ ਲੇਖਕਾਂ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸਾਡੇ ਬਚੁਰਗਾਂ ਨੇ
 ਰਹਾਈਆਂ ਸੁਣਾਈਆਂ ਹਨ। ਆਸੀਂ ਸਭ ਆਖਣੇ ਵਿਰਸੇ ਨੂੰ ਭੁੱਲਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਸਾਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਸੀਂ ਆਖਣੇ ਵਿਰਸੇ ਨੂੰ ਆਮੀਰ ਬਣਾਈਏ।